V Praze 20. 2. 2026

Čj.: 345-2026-UVCR

Stanovisko

ke Zprávě o přezkumu účinnosti (ex post RIA) k zákonu č. 218/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)

I. Úvod

Cílem předkládané ex post RIA je vyhodnotit účinnost části novely zákona č. 218/2021 Sb., kterou se změnil zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. Konkrétně je vyhodnocena část novely věnující se problematice vedlejší činnosti soudců obsažené v novelizovaném ustanovení § 85 a novém § 85a zákona o soudech a soudcích. Předkladatelem materiálu je Ministerstvo spravedlnosti ČR (dále jen „předkladatel“).

II. Připomínky k jednotlivým částem ex post RIA

Obecně

Zpráva o přezkumu účinnosti (ex post RIA) je zpracovaná přehledně. Již v původní ex ante RIA k novele zákona o soudech a soudcích předkladatel v části 6.3. Přezkum účinnosti u vedlejší činnosti soudců navrhnul přezkum účinnosti regulace nejdříve po sběru dat alespoň za období 3 let od nabytí účinnosti zákona. Tento časový limit byl ze strany předkladatele dodržen, neboť novela vstoupila v účinnost k 1.1. 2022 a tedy v době zpracování ex post RIA již předkladatel disponoval údaji a zkušenostmi za plné tři roky aplikace novely (2022, 2023, 2024).

Jako indikátor přezkumu účinnosti regulace byl v původní RIA uveden počet případů, kdy v souladu s oznámením o vedlejší činnosti předsedové soudů reagovali na porušení zákona ze strany soudců v rámci výkonu jejich vedlejší činnosti a podali v této souvislosti návrh na zahájení kárného řízení. Předkladatel v rámci vyhodnocení účinnosti oslovil jednotlivé soudy a nechal je zpracovat statistiku podaných oznámení o vedlejších činnostech a počty kárných řízení za jejich nesplnění.

Předkladatel použil pro zpracovanou ex post RIA správný vzor dle metodiky RIA a zahrnul všechny povinné části, některé části ex post RIA jsou doplněny nad rámec povinné metodiky.

Ad kapitoly 1. Základní údaje, 2. Vazba na další dokumenty a regulaci, 3. Přehled změn

Tyto části jsou obsaženy v textu v odpovídající obsahové podobě a odpovídají přijatým regulačním změnám. Předkladatel odpovídajícím způsobem zahrnul všechny požadované údaje.

Ad 4. Cíle původní regulace

Ex post RIA obsahuje dobře a adekvátně podrobně zpracovaný popis cílů původní regulace včetně popisu míry, do jaké byly naplněny původní regulatorní záměry. Předkladatel poměrně detailně popisuje cíle a obsah právní úpravy dle členění na jednotlivé oblasti regulace: 1. Oznamovací režim pro oznámení o vedlejší činnosti soudců, 2. Rozšíření povolených činností soudců o činnost aktivního sportovce, 3. Upřesnění činnosti správy vlastního majetku soudce, 4. Uvedení zákazu členství v politických stranách pro soudce, 5. Zákaz členství soudců v podnikajících právnických osobách.

Předkladatel cíle regulace v každé z těchto oblastí popsal v dostatečné míře.

Ad 5. Dopady

Předkladatel provádí vyhodnocení dopadů pro všech 5 oblastí obsažených v ex post RIA.

Jako problémovou oblast vhodnou pro další úpravy hodnotí oblast „1. Oznamovací režim pro oznámení o vedlejší činnosti soudců“, kdy hranice pro podání oznámení o vedlejších činnostech jsou nastaveny na tak vysokou hranici (20 % hrubých ročních příjmů soudce), že se v praxi jedná o limit ve výši 400–600 tis Kč vedlejších ročních příjmů dle jednotlivých úrovní a služební délky soudce, od kterého má teprve soudce povinnost vedlejší příjmy oznamovat. Z důvodů takto vysoce nastavených limitů jsou při celkovém počtu cca 2900 soudců v ČR ročně podána pouze okolo 10 oznámení soudců o vedlejších příjmech.

Jako další podstatný negativní dopad předkladatel vidí, že do těchto vedlejších příjmů nejsou započítány příjmy plynoucí ze správy vlastního majetku (např. nájmy z nemovitostí a podobné příjmy). Z těchto důvodů tedy nebylo dosaženo původního cíle regulace získat objektivní přehled o příjmech soudců z jejich vedlejších pracovních a obdobných výdělečných aktivit a v tomto bodě je přijatá regulace považována za nedostatečnou. Ve zbývajících oblastech regulace naopak předkladatel považuje dopady přijaté regulace za dostatečné a přijatá regulace naplnila svůj předpokládaný účel.

Připomínka:

Předkladatel v části 5. B. Nezamýšlené důsledky uvádí, že regulace v oblasti vedlejší činnosti soudců nepřinesla takový přehled, jak byl očekáván. Dle názoru Komise RIA se nejedná o nezamýšlený důsledek, ale o nedostatečnost a nízkou míru/úroveň přijaté regulace v této konkrétní oblasti. V tomto duchu je vhodné ex post RIA upravit a nezamýšlený důsledek regulace v tomto případě vypustit, případně ho nahradit skutečně nezamýšleným důsledkem, je-li nějaký jiný identifikován.

Ad 6. Hledání efektivnějšího řešení

Předkladatel do ex post RIA doplnil samostatnou kapitolu, ve které rozebírá možné varianty budoucího řešení v oblasti „1. Oznamovací režim pro oznámení o vedlejší činnosti soudců“ vzhledem k výše vyhodnocené nedostatečnosti přijaté regulace. V této kapitole bychom doporučovali navrhnout více konkrétní řešení pro 1. okruh, ve kterém byly identifikovány nedostatky v aktuální regulaci.

Ad 7. Vhodnost nastavení přezkumu, 8. Podklady

V kapitole 7. Vhodnost nastavení přezkumu předkladatel uvádí termíny a indikátory pro přezkum, které byly obsaženy v původní ex ante RIA. Současně prezentuje obsah dotazníku, který byl rozeslán na jednotlivé soudy s žádostí o sdělení údajů kolik soudců podalo oznámení nebo nahlásilo činnosti dle zákona. V následující kapitole 8. Podklady předkladatel znovu hovoří o těchto dotaznících.

Připomínka:

Doporučujeme obě kapitoly 7. a 8. systémově spojit do jedné a ideálně ji označit dle vzorového formuláře pro ex post RIA jako „Zdroje“. V této nové kapitole by měl předkladatel shromáždit kompletně údaje o proběhlých konzultacích s jednotlivými soudy, statistiku obdržených odpovědí a případné popsat další konzultace, které v dané věci učinil.

Ad 9. Závěr ohledně regulace

Tato kapitola pouze poukazuje na nedostatečnost regulace v oblasti „1. Oznamovací režim pro oznámení o vedlejší činnosti soudců“ a nezabývá se dalšími oblasti popisovanými v ex post RIA

Připomínka:

Doporučujeme tuto kapitolu pojmout komplexně a doplnit do ní vyhodnocení všech oblastí a okruhů regulace, pro které je ex post RIA zpracována. Tedy uvést také okruhy regulace, ve které se přijatá regulace osvědčila. Částečně je toto vyhodnocení již obsaženo v předchozích kapitolách, ale chybí jednoznačné závěrečné shrnutí výsledku přezkumu. V rámci tohoto celkového shrnutí lze zmínit i

možné doporučení k budoucím úpravám regulace.

III. Shrnutí připomínek ke Zprávě o přezkumu účinnosti regulace

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace ke předložené ex post RIA **uplatňuje následující doporučující připomínky**:

1. Doporučujeme rozlišit nezamýšlené důsledky regulace a nedostatečnost (malou účinnost) regulace z důvodu nastavení hranic pro podání oznámení. (část 5)
2. Vzhledem k závěru hodnocení účinnosti, který identifikuje některá ustanovení regulace jako nedostatečná, by bylo dobré navrhnout konkrétnější možnosti, jak dané ustanovení změnit – tedy navrhnout a odůvodnit možnosti nastavení hranic pro podání oznámení, které by lépe plnily zamýšlený účel regulace.
3. Kapitoly 7 a 8 spojit do jedné, která souhrnně popisuje všechny zdroje, vstupující do hodnocení účinnosti.
4. Ke Zprávě o přezkumu účinnosti doplnit stručné shrnutí celkových závěrů včetně identifikovaných problémů, které bude naznačovat i možné směry a konkrétní návrhy možností, jak problematická ustanovení změnit. Toto shrnutí je možné nadále využívat při komunikaci s vedením resortu tak, aby se závěry Přezkumu co nejlépe promítly do budoucí podoby regulace.

IV. Závěr

Předložená zpráva z přezkumu účinnosti regulace obsahuje dostatečné vyhodnocení dopadů a účinnosti přijatého právního předpisu a formuluje relevantní doporučení pro rozhodování o případných úpravách, zrušení, či ponechání stávající regulace.

Komise RIA doporučuje do přezkumu účinnosti zapracovat výše uvedené připomínky.

Vypracoval: JUDr. Petr Solský

Mgr. Ing. Lucie Zapletalová, M.A.
předsedkyně komise